

סדרת ניירות מדיניות

שינויים בנתוני סקר כוח אדם ומשמעותם

ערן ישיב

נייר מדיניות מס' 2012.09

CHANGES IN LABOR FORCE SURVEY DATA AND THEIR MEANING

Eran Yashiv

Policy Paper No. 2012.09

* * *

פרופ' ערן ישיב, ראש תכנית מדיניות הכלכלה במרכז טאוב, פרופסור חבר בבית הספר לכלכלה וראש החוג למדיניות ציבורית באוניברסיטת תל אביב; עמית מחקר ב-CEPR, לונדון. הדעות המובאות להלן הן של המחבר ואינן בהכרח משקפות את דעות מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

מותר לצטט קטעי טקסט קצרים – שאינם עולים על שתי פסקאות – ללא הסכמה מפורשת, ובלבד שיינתן אזכור מלא למקור הציטוט.

שינויים בנתוני סקר כוח אדם ומשמעותם

ערן ישיב*

תקציר

בשנת 2012 החלה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לערוך את סקר כוח האדם שלה במתכונת חדשה. ההבדלים המרכזיים היו שינוי גדול במסגרת הדגימה ומעבר מסקר רבעוני לסקר חודשי, ומתברר שהם הביאו לכמה שינויים משמעותיים ביותר בנתונים. בפרט הביאו השינויים לקפיצה דרמטית בשיעור האבטלה בקרב הערבים: בערך פי שניים אצל הגברים ובערך פי שלושה אצל הנשים. עקב כך עלה גם שיעור האבטלה הכללי במשק. שיעור ההשתתפות בשוק העבודה בקרב כל האוכלוסיות שנבדקו – גברים ונשים יהודים וערבים – גבוה יותר ממה שדווח בסקר הישן. מכך משתמע שיש בעיה חמורה יותר ממה ששיקף הסקר הישן של אבטלה במגזר הערבי, ויש להעניק יתר חשיבות לצעדים המטפלים בכך. עם זאת, תמונת ההשתתפות בכוח העבודה בישראל, הניצבת במוקד הבעייתיות בשוק העבודה, טובה במעט ממה שנהוג היה לחשוב.

בשנת 2012 החלה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לערוך את סקר כוח האדם שלה במתכונת חדשה. ההבדלים המרכזיים היו שינוי גדול במסגרת הדגימה ומעבר מסקר רבעוני לסקר חודשי, ומתברר שהם הביאו לכמה שינויים משמעותיים ביותר בנתונים.

התרשימים הבאים מציגים נתונים מארבעה רבעונים: משני הרבעונים הראשונים בשנת 2011, שנאספו לפי מתכונת הסקר הישן, ומשני הרבעונים הראשונים בשנת 2012, שנאספו במתכונת הסקר החדש. הנתונים אינם מנוכי

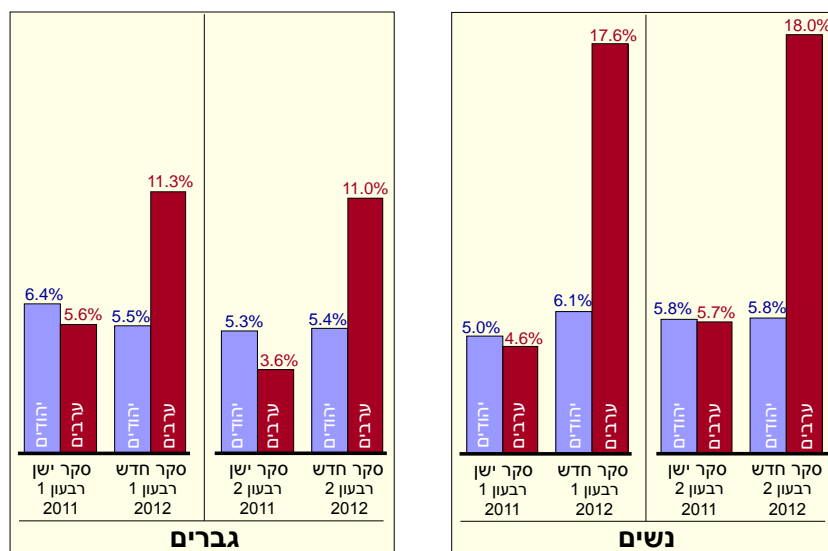
* פרופ' ערן ישיב, ראש תכנית מדיניות הכלכלה במרכז טאוב, ראש החוג למדיניות ציבורית ופרופסור חבר בבית הספר לכלכלה באוניברסיטת תל אביב.

עונתיות. תרשים 1 מציג את שיעורי האבטלה של גברים ונשים, ותרשים 2 – את שיעורי ההשתתפות בכוח העבודה, בחלוקה ליהודים ולערבים.

תרשים 1

שיעורי אבטלה

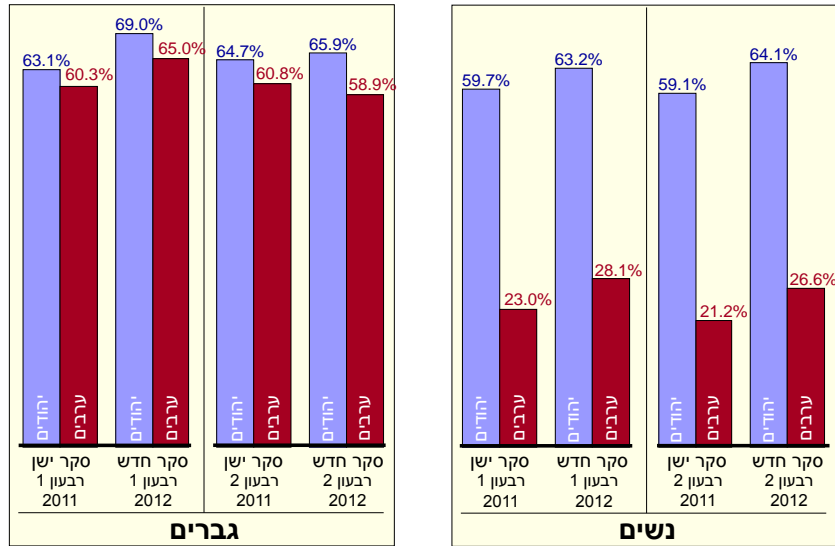
השוואה בין הסקר החדש לסקר הישן

מקור: ערן ישיב, מרכז טאוב.

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

תרשים 2
שיעורי השתתפות בכוח העבודה
 השוואה בין הסקר החדש לסקר הישן

מקור: ערן ישיב, מרכז טאוב.

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מהתרשימים מצטיירת התמונה הבאה:

- בקרב יהודים, גברים ונשים כאחד, לא חל שינוי משמעותי בשיעור האבטלה בין הסקר הישן לסקר החדש. בקרב הערבים, לעומת זאת, הייתה קפיצה דרמטית בשיעור האבטלה: בערך פי שניים אצל הגברים ובערך פי שלושה אצל הנשים. עקב כך עלה גם שיעור האבטלה הכללי במשק, הכולל את נתוני שתי האוכלוסיות יחד.
- שיעור ההשתתפות בשוק העבודה בקרב כל האוכלוסיות שנבדקו – גברים ונשים יהודים וערבים – גבוה יותר ממה שדווח בסקר הישן. במחצית הראשונה של 2011 נע שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של גברים יהודים בין 63 ל-65 אחוז, וב-2012 הוא נע בין 66 ל-69 אחוז. ב-2011 נע שיעור ההשתתפות של גברים ערבים בין 60 ל-61 אחוז, ובשנת 2012 הוא נע בין 59 ל-65 אחוז. בקרב הנשים שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של יהודיות

היה בסביבות 59–60 אחוז לפי הסקר הישן, והוא עלה ל-64–63 אחוז. אצל הנשים הערביות השיעור היה 21–23 אחוז, ולפי הסקר החדש הוא עומד על 28–29 אחוז.

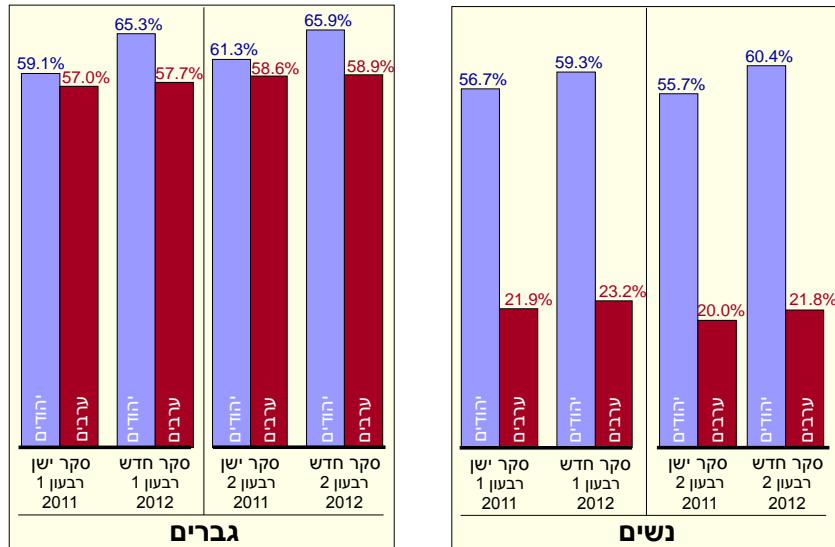
מה המשמעות של שינויים אלו? ניתן לומר כמה דברים ברורים:

- שיעור האבטלה בקרב הערבים גבוה הרבה יותר ממה שנראה בסקר הישן. כמו כן, על פי הסקר החדש שיעור הערבים בסך המובטלים בישראל גבוה יותר (כ-30 אחוז), ושיעור האבטלה בכללותו גבוה יותר ממה שנראה בסקר הישן.
- שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בישראל גבוה בסדר גודל של כארבע נקודות אחוז ממה שנראה בסקר הישן. עם זאת, אין שינוי מהותי בפער בין שיעורי ההשתתפות בקרב יהודים לשיעור המקביל בקרב ערבים לפי שני הסקרים.
- במעבר מהסקר הישן לחדש, שיעורי התעסוקה בקרב היהודים עלו עם עליית שיעור ההשתתפות ואי-השינוי בשיעורי האבטלה (תרשים 3). שיעורי התעסוקה של הערבים כמעט לא השתנו, משום שהעליות בשיעורי האבטלה וההשתתפות בכוח העבודה כמעט קיזזו זה את זה.

תרשים 3

שיעורי תעסוקה

השוואה בין הסקר החדש לסקר הישן

מקור: ערן ישיב, מרכז טאוב.
נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לנתונים הנוכחיים יש כמה השלכות על המדיניות הממשלתית:

- א. יש בעיה חמורה יותר ממה ששיקף הסקר הישן של אבטלה במגזר הערבי. פירושו של דבר שיש לתת יותר חשיבות לצעדים המטפלים באבטלה.
- ב. תמונת ההשתתפות בכוח העבודה בישראל, הניצבת במוקד הבעייתיות בשוק העבודה, טובה במעט ממה שנהוג היה לחשוב (בהנחה שהסקר החדש אמין יותר מהישן). עם זאת, השיפור אינו גדול דיו ליתר את צעדי המדיניות המשמעותיים הנדרשים לטיפול בנושא חשוב זה.